

נחל'י נצח

יו"ל ע"י מוסדות ברסלב / בראשות הרב שמואל שטרן שליט"א

פרשת ואתחנן תשפ"ב

ר"ח	צאת השבת	כניסת שבת	הדלקת נרות
20:41	20:03	18:50	ירושלים
20:39	20:05	19:07	תל-אביב
20:42	20:06	19:01	חיפה
20:40	20:04	19:07	באר שבע

דבר ראש הישיבה

נחמו נחמו

למה התאבלנו באור גבוה שכזה • במה אנו מתנחמים • איפה אנו זוכים ורואים בשמחתה רק לצעוק "איה" • אורות של "בעל תשובה" ושל חתן בתקופת החתונה • עכשיו יורדים למעשה, לבנות את האורות בחיים!

המאמר הסתום יש ז' שבתות דנחמתא, כנגד שבע הספירות התחתונות, שאז בונים כלים. ג' שבתות של בין המצרים הם של אבלות, כי אין לנו בהם תפיסה, ובשבעה דנחמתא אנחנו מקבלים כלים, ולכן הם נחמה ותיקון.

חיות מהשחור הזה

כך זה לדוגמה בבחור שרוצה להקים משפחה. יש חודשים של הכנה לחתונה, מכינים, רצים, זה אורות, שמחה בלי גבול, ובסוף אף מגיעה החתונה, איזה אורות... החתונה זה אור הכתר! אך אחרי ימי ה"שבע ברכות" מכבים את האורות, הכל כבה.

ועכשיו מתחילה העבודה של הכלים. כאשר החתונה זה רק דרך אגב, העיקר זה הרצונות והכיסופים לתורה ותפילה, אז הוא מצליח לבנות כלים. אבל אם הוא שכח שיש את היום שאחרי החתונה, עכשיו ממה תהיה החיות? אם לא תהיה חיות מתורה ותפילה אז הכל יתרוסק.

החתן אפילו לא בירר אפילו איפה הוא ילמד אחר כך, לא כל כך מעניין אותו מצב התורה שאחרי החתונה. מגיע החתן הטרי לכולל ופותח את הגמרא ובכלל לא יודע איפה הוא בעולם. הוא רואה סביבו אברכים שרק לומדים ולא מדברים דברי חולין, ומתחיל להשתעמם בכלל... הוא צריך לקבל חיות מהשחור הזה שנמצא בתוך הספר, והוא אומר "אין לי חיות". צריך להביא אוכל מהמכולת, צריך ארנונה, הכל דברים אפורים ופשוטים.

כך זה גם אצל יהודי שחוזר בתשובה. בתחילה יש לו אורות נפלאים ונוראים, אבל כאשר הוא מגיע לשיבה אומרים לו: תשמע: קמים בשעה מסוימת, ואחרי זה עושים דבר כזה, ואחרי זה עושים זה וזה. לפני שהוא התקרב היו לו אורות גדולים מאוד, אך למרות שזה אורות גבוהים הוא בבחינת אבלות, כי אין לו כלים עדיין והוא לא יודע מה לעשות בפועל.

באים השבעה דנחמתא ואומרים לנו: העיקר זה הכלים.

זה השבתות האלו שאיתם זוכים להגיע לראש השנה. זו העבודה האמיתית. כשאדם נשאר בג' ראשונות אין לו תיקון עד שיבוא משיח, עד שתהיה תחיית המתים. אך אדם שאכן הצליח להשתוקק כראוי ולפעול את שלשת השבועות הראשונים, הוא "זוכה ורואה בבנינה" ומצליח לבנות את הנחמה בחייו האישיים. מי שהתאבל ויש לו את הכיסופים לבניין המושלם, הוא זוכה שעכשיו יבנה אצלו בית המקדש.

כתוב בגמרא (תענית ל, ב) שכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. אמנם אנחנו התאבלנו בשלושת השבועות ובתשעת הימים ובתשעה באב ולא זכינו, עדיין אנחנו בגלות. למה עדיין איננו רואים בשמחתה?

ולמה יש לפנינו "שבעה דנחמתא", וכעת אנו ב"שבת נחמו", - מה הנחמה הגדולה, הרי לא נבנה בית המקדש! תחילה נביא את דברי רבי נתן (לקוטי הלכות שבת ז' אות כא) ששלושת השבועות שבבין המצרים "הם כנגד ג' ראשונות, שהם בחינת מאמר הסתום".

ומה זה מאמר הסתום? הרבי ז"ל מסביר (ליקו"מ ח"ב סי' יב) שזו הצעקה של "איה". מה הפירוש איה? לא להתייאש. שאדם יצעק איה מקום כבודו, איפה הקב"ה. לחפש את ה' בכל מקום.

אחרי שהבנו מה זה מאמר הסתום, נשאל: למה המאמר הסתום זה שלושת השבועות? ואם כך - למה זה דוקא ימים של אבלות? הרי זה אמור להיות 3 שבתות הכי גבוהות מכל השנה! צריך שכל השבועות האלה נשמח!

רק להשתוקק ולרצות

התירוץ הוא, שזהו בחינת המאמר הסתום. זה אור כזה עצום וגדול, שאנחנו לא עומדים באור הזה, ומה שנשאר לנו זה רק לצעוק איה, לרצות ולכסוף להידבק בקדוש ברוך הוא.

ועל זה אדם מתאבל בשלושת השבועות, על זה שהוא רוצה את ה' ואין לו, הוא עושה קינות. ולכן הרבי כותב ש"קינות" זה אותיות "תיקון". כי כל העניין הוא שהאדם רוצה תיקון, הוא רוצה את ה'. כי בשלושת השבועות האלו מתעוררים רצונות נפלאים.

ומה זה הנחמה? שאתה זוכה ורואה בשמחתה עכשיו לפי הכיסופים שלך, אתה זוכה לתיקון לפי הרצונות שהיו לך, בית המקדש באמת נבנה.

כתוב "לכן גלה עמי מבלי דעת" (ישעיה ה, יג). לפני חורבן בית המקדש עם ישראל התרחקו מהדעת של הכוהנים הגדולים [שהם נקראים הצדיקים שבדור], וכשאין דעת זו הגלות. אבל כשאתה זוכה להתקרב להשם, לדעת אמיתית, להתקרב לדעת של הצדיקים - אז הכל מתקון.

ואז מגיע העניין של "שבעה דנחמתא". כמו בספירות העליונות, שה"ש של ראשונות" הם מאמר סתום, כך זה שלושת השבועות של בין המצרים, ואחרי

להזמנות:

02-6289761

052-7679638

ספרו החדש

של הרה"ח שמואל

שטרן שליט"א

שביל חדש

נפתח אל הלב

מסתורי הגאולה שבגלות

נו נמצאים ב"שבת נחמו", השבת הראשונה מ"שבעה דנחמתא" בהם אנו מנסים לחזור לחיים מתוך חורבן בית המקדש והגלות בה אנו נמצאים עד בא מועד הגאולה.

בתשעה באב אנו מתאבלים על חורבן בית המקדש, ובו זמנית מספרים לנו חז"ל כי בו ביום נולד מושיען של ישראל - המשיח. בדומה לכך, השליש הראשון של חודש אב מכיל ימי צער ואבל ויגון על הבית הגדול הקדוש שחרב והגלות בה אנו נמצאים, אך בימים הנותרים מיד לאחר תשעה באב, אנו שומעים את הנחמה הכפולה מפי בורא עולם: "נחמו נחמו עמי", ואת הדי הגאולה העומדת אחר כתיבתו.

לא לחינם נקרא החודש בשם "מנחם-אב", לאמור: האב, הקדוש ברוך הוא, מנחם את בניו ומראה להם את הישועה הקרובה: "נחמו נחמו - עמי".

למה ה' לא גואל?

אך אנו שואלים את עצמנו: מה עניינה ומה תוכנה של נחמת הקדוש ברוך הוא לישראל? מה היא הנחמה שכלל ישראל מתנחמים בה?

באופן הפרטי, כאשר אדם מנחם את חברו על כל צרה שלא תבוא, הרי האדם המתנחם אינו מצפה לקבל ממי שבא לנחמו יותר ממה שהמנחם - היושב מולו ומנחמו בדברים - מסוגל. מקסימום הוא משותף בצערו וכאבו עם דמעתינו החמות הנזולות מעיניו ומליבו, מאחר שאינו מסוגל להשיעו מן צערו להחזירו לקדמותו, כמו לפני האסון הכאוב בו הוא שרוי רח"ל.

אך לגבי בורא עולם, מה טעם יש בנחמתו של הקדוש ברוך הוא, כאשר בו זמנית הרי יכול פשוט להוציא אותנו מן הגלות בה אנו שרויים כבר כ-1,954 שנים ולזכות אותנו כבר בנחמה ובגאולה האמיתית?

להתגבר על התסכול

אלא שעלינו להבין יסוד גדול: גרעין הנחמה והגאולה טמון עמוק בחורבן ובגלות עצמם.

ישנו פתגם שיסייע לנו להבין איפה אנו נמצאים: "קשה להוציא את היהודים מהגלות - יותר מאשר להוציא הגלות מהיהודים". משל לבן מלך החי בתוך הארמון המלכותי הכביר והמפואר, שהיה מבורך בכשרונותיו ותכונותיו וישאר כוחותיו הנפלאים, אבל הם לא באו לידי גילוי וביטוי מלא בעת שהוא שרוי באווירה המרוממת והנינוחה בתוך ארמון המלוכה. אין מקום לבן

המלך להבליט די הצורך את גדולתו ומהותו המיוחדים. רק בעת שבו המלך נשלח לגולה מוצב בפניו האתגר הנכון: כשהוא מחוץ לארמון הוא חי באווירה עוינת ומלאת הפרעות וקשיים בכל תחום אפשרי, ורק אז יכול הנסיך לגלות ולבטא את כוחותיו וכשרונותיו הגדולים והנפלאים והמרובים, בהתגברות על התסכול האדיר על העולם המנוכר והקשוח בו הוא נמצא.

נסך חכם יבין היטב ויפנים מהרה מה עליו לעשות ולפעול באותו מקום קשה ובאותם תנאים החסרים לו שהוא בגולה. כשבן המלך יתחיל להביא לידי גילוי את כוחותיו הנפשיים דווקא במצב של גלות, דווקא בתת תנאים אלו, ויצליח ויתגבר על הקשיים וההפרעות - הוא ימצא את עצמו גדול לעיני כולם בכך שהוא זוכה לבטא את מהותו האמיתית. כתוצאה מכך, לאחר מכן כשישוב להיכל המלך מוכתר בכתר ניצחון הרוחני, גדולתו העצומה תוכח לעיני כל העמים וכולם יבינו מה הועילה לו שליחתו לגלות ולהתרחק מבית אביו.

על מנת לבנות

אנחנו מחויבים להאמין כי החורבן הוא בכללותו דבר טוב, שכן אין רע יורד מהשמים וטבע הטוב להיטיב, ולאחר המשל דלעיל אף הבנו זאת: החורבן דוחק את האדם לדרך חדשה, "סותר על מנת לבנות". כאשר אנו בני ישראל "נמצא את עצמינו" גם בהיותנו בתוך הגלות הגשמית, וקל- וחומר בחלק הרוחני שבגלות, באם נצליח לבטא את מהותנו הרוחנית כבניו של מלך מלכי המלכים ונקיים את מצוותיו בשמחה ובאהבה - אז נמצא את הנחמה שבתוך הצער, אז יוכח שהגלות היא שלב מהגאולה.

ויותר מכך: החטא מנתק את האדם מהשם יתברך, וזה הדבר הגרוע ביותר ליהודי. גדולה תשובה שמתקרבת את האדם לשכינה, וזו הנחמה הגדולה ביותר, כשאנו חוזרים בתשובה ומדביקים את עצמנו חזרה לאבינו שבשמים. ועל כך נאמר בהמשך ההפסדה: "קול קורא במדבר פנו דרך ה'", נפתחה מחדש דרך ה', שיזכו שלא די שיתרפאו מפגם החטאים אלא גם כל העולם הרוחני שלהם ייבנה מחדש על מכונו.

אכסוף ואחמוד לראות בנחמה כימים שהיינו בעוני וצער, כמו שפירש רש"י על הפסוק "שמחנו כימות עינינו שנות ראינו רעה" (תהלים צ, טו): שמחנו לימות משיחנו, כמנין ימות שענינו בגלות, וכמנין אשר ראינו רעה. זעקנו אליך, אנא קשוב ושמע אמריה במרהה בימינו. אמן.

כשיתחיל להביא לידי גילוי את כוחותיו הנפשיים דווקא בתת תנאים אלו, ויצליח ויתגבר על הקשיים וההפרעות - הוא ימצא את עצמו גדול לעיני כולם!

הצטרפו כעת למשפחת המנויים ותהנו מחיים טובים יותר!

<p>מנוי יחיד</p> <p>3 חודשים ראשונים</p> <p>28 ₪ לחודש</p> <p>מבדל</p>	<p>מסלול 1</p> <p>חודש ראשון</p> <p>1-1 ₪ מבדל</p>	<p>מסלול 2</p> <p>חודש ראשון</p> <p>1-1 ₪ מבדל</p>
--	---	---

02-623-1218

מוקד מנויים

הופיעו!

גיליון 91

אב תשפ"ב

שבעים פנים או שבעים אומות?

הגלות. אנחנו חייבים לצעוק מעומק הלב ובכל הכוח, וכמו שכתוב בגמרא (תענית ח, א) שתפילתו של אדם אינה נשמעת בשמים אלא אם כן שם נפשו בכפו. שייך לנו בחיים שהשם יקבל את תפילותינו וינחנו בדרך הטובה. תראה איך דוד המלך צעק וזעק כל היום "הורני השם דרך דרך", "נחני באורח מישור", "הורני השם דרך חוקך", "בעצתך תנחני", ועוד ועוד. צריך רחמים גדולים שניך בדרך התורה האמיתית בלי סטיות ובלבולים, ואז בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו". עלינו לעבור את המסכה של הצעקות והתפילות שנגזרו עלינו עד שנזכה לשבור באמת את הרע והפסולת של מדות העמים.

אבל למעשה, נסתכל סביבנו ונראה: מי יכול להעיד על עצמו שצעק מספיק ויצא לגמרי מהתאוות? רק צדיקים בודדים העידו על עצמם שהם נקיים לגמרי מכל הפגמים, הם הצליחו לעמוד בכל הנסיגות כמו שצריך וזכו ל"שבעים פנים" שבתורה במקום גלות אצל שבעים האומות.

מסקנה: הנחמה היא רק התורה, אבל הבעיה היא, איך לומר, אנחנו לא ממש מחוברים לתורה לגמרי. נשארו לנו "אי אלו" חוטים "בודדים" שקושרים אותנו לשבעים תאוות האומות במקום לשבעים הפנים שבתורה.

ולכן נחמת התורה לא מספיקה לנו, מאחר והיצר הרע שולט לנו על התורה ומסביר לנו על כל עבירה שזו המצווה הכי גדולה. חייבים להתקשר לצדיק שיסביר לנו את מצוות התורה כמו שהן, שישאב לנו עצות אמיתיות מהתורה הקדושה ולא כאלו שייחפכו לנו לסם המוות.

זה זועק לנו הנביא: "נחמו נחמו עמי!". הנחמה חייבת להיות מוכפלת, תשאבו את עצות התורה, אבל דרך הצדיק שייציר לכם אתם בצורה אמיתית, טובה והכי ישירה שיכול להיות.

(ליקוטי הלכות יין-נסך הלכה ד)

ה צעתי לחברי שיר ל"שבת נחמו": "זכר דבר לעבדך... זאת נחמתי, נחמתי בעיני".

הוא חיך, משוכנע שנתפסתי ללשון נופל על לשון, "נחמו" - "נחמתי", אבל אני נשארת רציני: מה נראה לך, איך מתנחמים מהחורבן? כל הנחמות שלנו רק על ידי התורה! זאת נחמתי בעיני - כי אמרתך חייתני!

הרי למה אנחנו בגלות? כשנשמותינו תקועות תחת המידות הרעות של שבעים האומות - גופותינו משועבדות תחת ידם הקשה. רק אם נצליח להתקשר במקום זאת ל"שבעים פנים" של התורה - נצא מהגלות!

...

כל אחד מאיתנו עובר גלות-נשמית, והדרך לצאת מהמידות הרעות זה לצעוק עוד ועוד להשם שיוציא אותנו מכל הבעיות והתאוות. אם איננו צועקים, אנחנו תקועים במבוי סתום ומעוכבים בדרך ללא מוצא.

אתן דוגמא:

אנחנו יושבים הרבה וחושבים מהו רצון השם, מגיעים למסקנא שהדרך האמיתית היא לעשות כך וכך, ואז חותרים לשם בכל הכוח עם כל האמצעים, כי נראה לנו שזה רצון השם ובשביל זה נבראנו!

ואז אנו שוכבים פעם במיטה בשעה שקטה, ומחשבות מתחילות לצוף: אולי לא זה רצון השם? אולי היצר סיבב אותנו ועבד עלינו לעילא ולעילא?

היו כבר מספיק יהודים בהיסטוריה שהיו בטוחים שהמצווה הכי גדולה היא לרדוף את פלוני עד מות או למסור אותו לרשויות (כפי שקרה למוהרנ"ת לא מעט פעמים), ומסתבר שיעד שהרגישו בפועל את חום הגיהנום הם היו בטוחים שמוליכים אותם לגן עדן על המצוות הגדולות שעשו בחייהם... מסתבר מאוד שמתוך הרבה החלטות שאנו מכריעים לעצמנו במהלך היום, ישנם אחוזים ניכרים שאנו קובעים לעשות כך וכך על פי התורה המשובשת שהבנו בגלל שאנו עדיין תחת

לצעירי הצאן

העיקר זה הכלים

כך זה לדגמה בחדשים של ההכנה לחתונה: מכינים, רצים, שמחה בלי גבול, ובסוף אף מגיעה החתונה - אור הכתר! אך אחרי ימי ה"שבע ברכות" מכבים את האורות, והוא מתחיל להשתעמם בכלל... צריך להביא אכל מהמכלת, צריך ארגונו, הכל דברים אכזריים ופשוטים... באים השבעה דנחמתי ואומרים לנו: העקר זה הכלים!

מתוך מאמר ראש הישיבה

”כל נדרי” מיוחד ומבודד

191 שנים לפטירת רבי מענדל מסטריזוב זצ”ל • שב”ק ט”ז אב תשפ”א - ט”ז אב תקצ”א

להתפלל את תפילת ליל יום הכיפורים בלב נשבר, בעיניים דולפות ללא הרף - וביחידות.

...

בבוקרו של היום הקדוש הלך רבי מענדל לכיוון בית המדרש כשטליתו מופשלת עד למטה מפיו. בושה נוראה אפפה אותו. הוא לא היה מסוגל להראות את פניו בציבור לאחר הכישלון הגדול שעבר עליו אמש בתפילה האומללה והיחידאית.

בחיפזון חמק פנימה ונעמד ליד התנור, והחל להתפלל בשברון רוח שכמותו לא זכור לו. היהודים הפשוטים ביותר רצתו ל”כל נדרי” בפחד ואימה, ואתה ניצבת לבדך באכסניא כשחבור ישן הוא התפאורה?...

כך עברו להם פסוקי דזמרה כשעיניו נוטפות וזולגות וכולו כנוע לפני המלך הגדול והנורא.

לקראת ”המלך” היה ה”חזה” מסתובב בין המתפללים ובוחר מתוכם את החזן שייגש לפני העמוד. החזה הלך לכיוון התנור, ובלא להסתכל בפני היצור שעטוף כולו בטליתו טפח על גבו ורמז לו שיירד לפני התיבה ל”המלך”.

רבי מענדל ניגש כמצווה עליו, ותושבי לובלין העידו התענגו על תפילתו האדירה והמתוקה.

לאחר התפילה ניגשו הקהל להתברך מפי הרבי, שפנה אל רבי מענדל ואמר לו: ”איך האב דיר אפגעטוהן א שיין שפיצעל”... [ערכת לך מעשה-קונדס נאה]... ואז הבין רבי מענדל שה”חזה” פעל בקדושתו את כל העניין.

לחסידים המקורבים גילה החזה, שבשמים ריחפה גזרה קשה על ישראל רחמנא לשיזבן, ורק בכוחה של תפילה מלב נשבר כמו שהיה ליבו של רבי מענדל הצליחה אכן לבטל את הגזרה הרעה מעל העם, כי ”לב נשבר ונדכה - אלקים לא תבזה”.

(מקור: ”תרי צנתרי דדהבא” מפי נכדו רד”ל לור)

רבי מנחם מענדל לזר מסטריזוב זצ”ל

נולד: בשנת תקמ”ח, טאראנע שבגלציה.

מרבתי: המגיד מקוז’ניץ, החזה מלובלין,

רבי מענדל מרימנוב (שהעריכו עד להפליא).

זה ספר: חיבר ספר ”שובע שמחות” על התורה,

על מסכת קידושין ושו”ת.

ולא כליתי: כאשר באזרו התחוללה מגפה קשה

קיבל על עצמו למען הכלל, והגוף תם.

נפטר: כבן 43.

באופן נפלא פירש את הפסוקים בפרשתנו: ”ויצונו ה' לעשות את כל החוקים... לטוב לנו כל הימים”, ה' ציוה לעשות את המצוות גם אם הכוונה אינה לשם שמים אלא כדי שיוטב לנו. אמנם ”וצדקה תהיה לנו - כי נשמור לעשות את כל המצווה הזאת לפני ה'... כאשר ציונו”; מידת חסידות היא - לעשות את המצוות רק כי השם ציוה...

כל כמה דקות נעצרה עגלה אחרת ופלטה את תכולתה האנושית אל מול בית מדרשו של ה”חזה” מלובלין. כולם ממהרים, עוד מעט כבר הסעודה המפסקת!

מאחת העגלות ירד יהודי צעיר בעל עיני אש, שפניו הובערו הסגירו כי איננו אדם פשוט. עובר אורח שנעצר למראה פניו שאל בלחשיה את רעהו מי הוא זה האישי.

”וכי אינך מכיר את רבי מענדל מסטריזוב?” כך החבר, ”הוא צדיק גדול ובעל-תפילה מיוחד במינו. אומרים ששאגת אריה היא כקול צרצר ביישן מול קולו העוצמתי. בבית המדרש שבריימנוב הוא בעל התפילה בימים הנוראים, ומזהירים את הנשים האורחות לצאת מבית הכנסת לבל תבלנה מקולו האדיר והמעורר...”

החבר רצה להמשיך לספר על התלהבותו בתפילה, על כוונותיו הנשגבות ככהן גדול ביום הכיפורים, על אותה פעם שמיוב התלהבות עיקם בתפילתו את עמודי הברזל שעמדו מולו, אך רעהו הודה על המידע ומיהר להמשיך בהכנותיו לקראת היום הקדוש.

קול אריה בהתלהבות עצומה. ציונו של הרבי מסטריזוב

רבי מענדל הגיע לאכסנייתו, ובוחר צעיר צעד לקראתו בחשש: ”אולי תוכל לקחת אותי לבית מדרשו של הרבי? אינני מכיר מספיק את שבילי לובלין”.

רבי מענדל שמח להתחסד עם הבחור, ונענה כי לאחר הסעודה המפסקת יראה לו בשמחה את הדרך לבית המדרש.

רבי מענדל נטל את ידיו בדחילו, בירך על הפת ברחימו, וסעד בדבקות כמצוות התורה בערב יום הכיפורים. הבחור הספיק להתחרט מעט על שביקש מהאדם הנעלה הזה להדריכו, מעשה-משם-הדיוט, אך העייפות גברה עליו והוא נרדם.

רבי מענדל פנה ליטול את ידיו למים אחרונים, ולפתע נתקל בבחור הרודם וצעקה חרישית נפלטה מפיו. איך יקיים את הבטחתו לקחתו אל בית הכנסת? הלא קבלת-ברזל מעולם היתה בידו - שלא להעיר אדם משנתו בשום פנים!

בשקט המשיך לכיוון חבית המים, נטל ידיו ובירך ברכת המזון במתינות, אך הבחור ישן ונחירותיו העדינות מנסרות את החלל.

רבי מענדל הביט בשעון בייאוש. עוד דקות ספורות מתחילים ”כל נדרי” והוא נטוע כאן בלא אפשרות ללכת ולהשאיר את הבחור לבד. להעיר אותו - לא בא בחשבון!

עוברת דקה, עוברות חמש, והבחור ממאן להראות סימני יקיצה. רבי מענדל מתחזק באמונה ובלב שבור מתחיל לומר ביחידות ”כל נדרי”...

”ריבונו של עולם” מתחנן הוא באלם, ”הושיעני נא! זכני נא להתפלל בציבור!”. אך שערי תפילה כאילו ננעלו בעדו, ובעוד הבחור ישן שנת ישרים נאלץ רבי מענדל

שאלה:

טעיתי וסיימתי "ועל פירותיה" על פירות חו"ל, יצאתי ידי חובה?

פירותיה" אם אוכלים מפירות ארץ הקודש, והוסיף ה"משנה ברורה" (סקנ"ד), שגם הגר בארץ יאמר "על הפירות" אם אוכל מפירות חו"ל.

ולעניין שאלתך: כתב ה"משנה ברורה" (שם) שאדם המסופק ולא יודע אם הפירות הם מחו"ל או מהארץ - מספק יאמר "על הפירות". מובן מכך שבדיעבד יוצא ידי חובה אם אמר על פירות ארץ-ישראל "על הפירות" (בדה"ש ס"ס סק"ה).

אמנם במקרה שלך, שאמרת על פירות חו"ל "על פירותיה", ה"בדי השולחן" (שם) הסתפק אם יצא ונשאר בצ"ע, וכן הסתפק הגר"פ שיינברג, והסיק שמתברר שיצא, וכן בשו"ת דברי יהושע (ח"ב ס' ט) פסק שיצא, ולכן נראה שבדיעבד לא תברך שוב מאחר ו"פסק ברכות להקל".

לסיום ניגע בנקודה נוספת: הגמרא מתייחסת לשינוי הנוסח רק בפירות, אך נהגו תושבי ארץ-ישראל לשנות גם בברכת "על הגפן" ולסיים "ועל פרי גפנה" במקום ועל פרי הגפן. ומנהג הספרדים לשנות גם ב"על המחיה" ולסיים "ועל מחייתה" בדגן שגדל בארץ הקודש (פסק"ת שם אות טו, עין עוד שם).

תשובה: יש מסתפקים בכך, ובדיעבד אל תברך שוב. ולהיפך ["על הפירות" על פירות א"י] - ודאי יוצאים ידי חובה.

הרחב דבר:

הגמרא (ברכות מד, א, ע"ש) מספרת שנחלקו רבי יוחנן ורב חסדא איך מסיימים בברכה מעין שלש על פירות שבעת המינים. רבי יוחנן [שגר בארץ ישראל] אמר לומר "ברוך אתה ה' על הארץ ועל פירותיה", כהדואה להשם על ארץ ישראל שמוציאה את הפירות הללו, ורב חסדא [שגר בבבל] אמר לברך "ברוך אתה ה' על הארץ ועל הפירות", כי הפירות לא גדלו בארץ ישראל.

האם הדבר תלוי במיקום האדם או במקור גידולם של הפירות? כלומר: האם רב חסדא לעולם בירך "ועל הפירות", או שבמקרה והביאו לו פירות מארץ הקודש גם הוא אמר "ועל פירותיה"?

רבינו יונה (ברכות לב, א מדפי הרי"ף) הסתפק בכך [ומשכן הכריע שלא לשנות אלא לומר "על הפירות"], אך ה"שולחן ערוך" (ס"ר ר"ח ס"א) פסק (כדעת הרשב"א) שגם בחו"ל מסיימים "ועל

ניצוץ לשבת

מתוך גליון 'ניצוצות', מגזין הלב לכל המשפחה

העצה של הס"מ

ויבואו לאומן ראשי ישיבות והאדמו"רים עם החסידים שלהם.

"בשנים האחרונות יש הרבה אברכים ובחורים שמאד רוצים לנסוע לרבינו, אבל יש אשה, משפחה, שידוכים, אני לא רוצה שהבן שלי יהיה ברסלבר והחזן שלי יהיה ברסלבר.

"מה עשה הקב"ה? עושים נסיעות בכ"א אדר, באים לליז'ענסק, והתירוץ הוא 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך', נוסעים כבר לאומן.

בוילעדניק נוסעים בכ"א טבת ונוסעים גם לאומן ויש תירוץ. הכל הולך על כיוון אומן, כל הנסיעות, אבל עם תירוץ על נסיעות אחרות. מה, אסור לי לנסוע לווילעדניק, לליז'ענסק? אבל עוד יבוא היום, שאצל כולם תתגלה הנקודה של רבינו".

(מתוך שיחה מיוחדת של רבי אליעזר שלמה שיק צ"ל, מגזין "ניצוצות" שבט תשע"ט)

הנשמה הזו צריכה לרדת. הרב שיק צ"ל בשיחה ל"ניצוצות"

מובא שקודם שירדה נשמתו של רבינו לעולם עשה הס"מ רעש גדול, כי אם הנשמה שלו תרד לעולם אזי אין לו יותר מה לעשות פה. אמרו לו בשמים: הנשמה מה צריכה לרדת ואתה תמצא עצה מה לעשות. במשך השנים זה היה ההתנגדות והבזיון שהיה לחסידי ברסלבר, זה שצחקו עליהם והפכו אותם ללעג וקלס.

"ברוך השם, היום רוב רובם כבר יודעים ומרגישים שאין הדבר כך, וגדולתו של רבינו הקדוש עולה ומתנשאת בעולם. הס"מ עשה את שלו בכל התוקף, אבל עתה אין מי שיציל את הדור, רק רבינו הקדוש.

"רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן שכל אחד נקרא צדיק, כל אחד מפתח בעצמו יותר את נקודת הצדיק. ובס"ד כמה שנתחזק בזה יותר, כך תגדל ההתקבצות לרביה"ק

פתגם השבוע

שלום בית וחינוך ילדים משתלבים זה בזה

מתוך הספר 'פיקדון משמים', המדריך המושלם לחינוך. מאת ראש הישיבה הרב שמואל שטרן שליט"א

להצלחת ולרפואת הרב אליעזר בן עטיא שליט"א
נתן בת-שבע ואדל בת-דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

העלון נתרם השבוע

להצלחת משפחת שירל
להצלחת משפחת שרון
להצלחת משפחת אוקן

ברכת מזל טוב המה ונדגשת
ליודינתו הנערץ המהניך הדגול
דרכי הסידי **בעריש הכהן גוטשטיין** שליט"א
מפקח התלמוד תורה אמונת ציון
לרגל הולדת הנכד
כבוד אליהו אליעזר נ"י בשנת ה'תשפ"ו
ידי רצון שיבוא אביו ואמו לגליל לתורה ולחיים
ולמעשים טובים וידו ממנו רוב מדת ושמונת אביו

למדן וחסיד כאחד

לא וייתר לעצמו גם בשנותיו הקשות.
הרב רוזנפלד זצ"ל

מדי פעם היו ילדיו הקטנים מביאים לפניו גמרא כלשהי, והיו מכסים בידם את ראש העמוד - כך שלא יראה איזה עמוד הוא, והאב היה אומר להם לפי דברי הגמרא מהו הדף הנוכחי, שכן היה בקיאה בכל חלקי הש"ס ממש. הוא חיבר גם ספר בעניני חינוך-הבנים, אשר למרבה הצער אבד בדרך להדפסה וחבל על דאבדין.

בשורה קשה בחיור

כאשר חזר לראשונה מהרופא - שם שמע על מחלתו, היה נראה רגוע ומרוצה והתחמק מלספר בביתו מה אמר הרופא. כאשר הוכרז לענות לשאלת בני ביתו, סיפר שהרופא אמר לו בחיור קר שהוא חולה במחלה הידועה ה"י ויש לו רק מעט זמן לחיות. כאן חיכה הרופא לראות תגובה של חרדה וייאוש, אולם תחת זאת ענה לו ר' אלעזר מרדכי: "אם ח"י היו נתונים בידי הרופא הייתי אכן נבהל, אך מאחר ואני ביד ד' איני מתיירא כלל מדברייך."

ואכן, למרות הסיכויים הקלושים שנתן לו הרופא לחיות מעבר לשבועות ספורים, האריך לחיות עוד מספר שנים, וביום ז' אב תשל"ט יצאה נשמתו בשלום בהיותו בן ל"ד שנים בלבד. בשעת הפטירה לא ניכר על פניו שום שינוי וממש יצאה נשמתו בנשיקה, כאשר במיטתו מונח הספר "נועם אלימלך" שעסק בו בכל יום מימי חייו.

באותו יום הוא חזר לביתו ונהרה שפוכה על פניו. האם זכה בסכום כסף גדול או שמא שמע בשורה טובה? בני משפחתו בקשו לברר את פשר העניין, אך לתדהמתם תשובתו הייתה שהיום הוא שמח שמחה יתירה משום שזכה לספוג בזיון הגון. היה זה בעת שאסוף כסף בין מתפללי הכותל המערבי למטרת 'הכנסת כלה' עבור כלה יתומה, ושמע אדם האומר לחברו בלגלוג: "תן לו משהו, הוא צריך יין לשבת...". מבזיון זה שאב ר' אלעזר מרדכי קורת רוח מרובה.

ראש קטן שמכיל הרבה

בשבע שבועות חליום היארציטי של החסיד רבי אלעזר מרדכי רוזנפלד זצ"ל, מחסידי ברסלב בעיר העתיקה לפני כחמישים שנה, אשר היה מופלא במידותיו, בעל חסד וסיוע לכל דורש, מתמיד עצום ובקי בכל ספרי רבנו.

רבי אלעזר מרדכי נולד לאביו ר' דוד ב"ל אייר, 'נצח שבנצח', שנת תש"ה. ר' אלעזר מרדכי היה נצר מפואר למשפחה ותיקה בברסלב, וכבר בצעירותו התגלה כעילוי. פעם לקחו המלמד ר' אהרן בצלאל טורנהיים אל החזון איש, ולאחר שבחנו התבטא בפליאה: "שראש כל כך קטן יכיל כל כך הרבה?!". כל זוכריו ומכיריו מציינים בהתפעלות שהיה איש שהכל בו: חכם, צדיק, קדוש, למדן וידען בכל תחום. רבים היו שואלים בעצתו על אף ליותו אברך צעיר.

'ברסלב' ער חסיד' אמיתי היה ר' אלעזר מרדכי, קשור לרבינו בכל נפשו ומאודו. סיפר אחד מיידידיו אשר היה קורא לפניו - בזמניו הקשים - מליקוטי מוהר"ן, ואם קרה שחיסר פעם מילה אחת מלשון הספר הקדוש היה ר' אלעזר מרדכי מתקנו על אתר מתוך זכרונו. מוסיף אותו ידיד, שאי אפשר היה לחדש לו שום שיחה או מאמר ממה שכבר הודפס, שכן הכל היה נהיר לו.

מספר הדף לפי המילים

בתקופת חוליו הקשה כאשר לא יכל עוד לבוא לכולל כסדר, ביקשו ראש הכולל שיכנס לפחות מדי פעם להחיות את המקום, מאחר שחסרונו מורגש ביותר. הוא עצמו היה אומר שמן הסתם לא יקבל שכר בשמים על לימודו; הוא כל כך אוהב את התורה ומתענג מעצם הלימוד, שזה בעצמו השכר הגדול ביותר בשבילו...

סיפר יהודי שהיה ה"חברותא" שלו בשנות חוליו, שר' אלעזר מרדכי אמר לו שהוא מרגיש רע כאדם בן תשעים למרות שעוד לא חצה את הארבעים, אולם ברגע שהחלו ללמוד לא הכירו עליו דבר. על אף ייסוריו הנוראים וחולשתו היה לימודו בעיון ועומק ובחיות נפלאה כבזמניו הטובים. כאן בא לידי שימוש גם כשרונו הנפלא בציוור ובהמחשה, וכאשר למד בסוגיות בסדר טהרות ועניני נגיעים ידע להמחיש כל דבר בבירור נפלא עד שכל שומע הבינם.

כולל יום שישי

דרושים תורמים עבור בשר, דגים, יין, סלי מזון, ושאר ירקות ומוצרים לחלוקה לכבוד שבת קודש עבור 50 אברכים מתמידים המתמסרים ללימוד התורה הקדושה בשעות הבוקר מידי יום שישי בכולל 'נחלי נצח'

לתרומות: 053-31-25231

הספרים והדיסקים של הגה"ח רבי שמואל שטרן שליט"א
אצלכם בבית

